

2. ULUSLARARASI TÜRK DÜNYASI EĞİTİM BİLİMLERİ VE SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

2nd INTERNATIONAL TURKIC WORLD CONGRESS on EDUCATIONAL and SOCIAL SCIENCES

7-8 Aralık / December / 2018

6. CİLT- VOL
SOSYAL BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLERİ-2
SOCIAL AND ADMINISTRATIVE SCIENCES-2

www.turkegitimsen.org.tr
www.uaeseb.org

TEKSTİL İŞLETMELERİNDE İNOVASYON UYGULAMALARI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

INNOVATION APPLICATIONS IN TEXTILE ENTERPRISES: THE CASE OF TURKEY

Yusuf ESMER[♣] Ahmet ÖZBEK[♣♣] Mehmet Asif ALAN[♣♣♣]

Özet: Küreselleşen dünyada işletmelerin ayakta kalabilmeleri için inovasyon uygulamalarına ağırlık vermeleri gerekmektedir. Günümüzde her sektörde olduğu gibi tekstil sektöründe de uluslararası çetin bir rekabetin söz konusu olduğu görülmektedir. Tekstil işletmelerinin bu rekabet ortamında hedefledikleri maksimum kara ulaşabilmeleri ve başarılı olabilmeleri için inovatif ürünler üretmeleri gerekmektedir. İnovatif ürünler müşteri istek ve beklentilerine uygun, kaliteli ve katma değer sağlayan yeni ürünler olarak tarif edilebilir. Bu çalışmada Türk tekstil işletmeleri tarafından gerçekleştirilen inovasyon uygulamaları incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda 2017 yılında, İstanbul Sanayi Odası (İSO)'nın 1. ve 2. 500 büyük işletme sıralamasında yer almış Türk tekstil işletmelerinin web sitelerinden işletmelerin inovasyon uygulamaları hakkında veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda Türk tekstil işletmelerinde ürün, süreç, pazarlama ve organizasyonel inovasyon türleri ile ilgili örneklerin görüldüğü ancak ürün inovasyonu ile ilgili örneklerin daha yoğun olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada inovasyon yönetimine önem veren tekstil işletmelerinin daha başarılı olacağı vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnovasyon, İnovasyon Yönetimi, Türk Tekstil İşletmeleri

ABSTRACT: In the globalizing world, enterprises need to focus on implementing innovations so that they can survive. Nowadays, it is seen that there is an international competition in textile sector as in every sector. In this competitive environment, textile enterprises need to produce innovative products in order to reach the maximum profit that their targets and and to be successful. Innovative products can be described as new products that are suitable for the customers' demands and expectations, high-quality and provide added value to the economy of the enterprise. In this study, innovation practices carried out by Turkish textile enterprises are

[♣] Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, yusuf.esmer61@gmail.com

examined. For this purpose, data were collected about the innovation applications of enterprises from the websites of Turkish textile enterprises, which took place in Istanbul Chamber of Industry (ISO) 's 1st and 2nd 500 large enterprise ranking. As a result of the research, it has been found that the examples related to the types of products, processes, marketing and organizational innovation in Turkish textile enterprises are seen but the examples related to product innovation are more intense. In addition, it is emphasized that textile enterprises that give importance to innovation management will be more successful in the study.

Keywords: Innovation, Innovation Management, Textile Enterprises

1.GİRİŞ

Günümüz rekabet koşullarında işletmelere üstünlük kazandıran en önemli faktör inovasyon üretebilmeleridir (Altuntaş & Dereli, 2016, s. 107). İşletmeler rekabet edebilmek ve pazar paylarını büyütmek için farklı teknolojik inovasyonlar ve Ar-Ge stratejileri izlemektedir. Pazar şartlarının sürekli değişmesi ve değişen pazar koşulları ile baş edebilmenin koşullarından biri yenilik yapılması ve yeni ürün geliştirilmesidir (Şaylan & Esmer, 2017, s. 438). Değişen çevre koşulları ile işletmeler daha inovatif stratejiler, yöntemler ve ürünler geliştirerek her alanda daha verimli ve etkin olmak zorundadır (Yeşil, Çınar, & Uzun, 2010, s. 81). Yeni bir ürün ise değer oluşturduğu takdirde rekabet üstünlüğüne katkı sağlayabilmektedir. Bu bağlamda "değer oluşturma" sürecinden geçen "yeni bir şey" in ortaya çıkması inovasyon olarak tanımlanmaktadır. Bu durumda inovasyon tanımındaki en kritik nokta, ekonomik değere dönüşebilen bir yeniliğin ortaya çıkmasıdır. Eğer bir yenilik ekonomik değere dönüşmüyorsa inovasyon olarak kabul edilmemektedir (Yorgancılar, 2011, s. 394). Dolayısıyla her yeniliği inovasyon olarak değerlendirmek doğru bir yaklaşım olmamaktadır.

İnsanlık tarihi boyunca, tekstil günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak ortaya çıkmıştır. Hammaddesi doğal lifler (pamuk, jüt ve keten vb.) olan tekstil ürünleri binlerce yıldır giyim ve ev eşyaları için kullanılmaktadır. 18. yüzyılın Sanayi Devrimi, tekstil sektöründe bir atılım olmuş ve bu sektördeki bir başka devrim ise 20. yüzyılın başında sentetik liflerin keşfi olmuştur. Sentetik lifler ile başlayan teknik tekstillerin keşfi poliamidin 1939 yılında kullanımı ile kendini göstermiştir (Mecit, ve diğerleri, 2007, s. 80). Yeni teknolojilerin kullanımının artması ile

birlikte teknik tekstillerden talep edilen teknik fonksiyonlarda ilerleme ve gelişme yaşanmaktadır. 21. yüzyılda, tekstilde ki ilerleme, elektrik, ısı, su geçirmez ve diğer teknik özellikleri dâhil olmak üzere belirli özellikler ile donatılmış lifler kullanılarak akıllı tekstil ve teknik tekstil uygulamalarını geliştirmiştir. Tekstil ve hazır giyim endüstrisindeki küresel rekabetin daha yoğun hale gelmesi ve bu endüstrinin geleceğinde rekabet edebilmek için işletmelerin döngü sürelerini kısaltarak ve maliyetleri düşürerek inovatif olmaları gerekmektedir (Choi, Powell, & Cassill, 2005, s. 1). Teknolojideki bu gelişim beraberinde tekstil ve tekstil ürünlerinde de gelişim ve yeniliği getirmiştir. Tekstil ve tekstil türevi olan giysiler üzerinde yapılan yenilik çalışmaları günümüzde bu ürünlerin artık sadece soğuk ya da sıcaktan korunmak için değil başka fonksiyonlar için de talep edilmesine olanak sağlamıştır (Özbek, 2007, s. 70). Fonksiyon çeşitlendirme faaliyetleri Ar-Ge, Ür-Ge, teknoloji transferi ve inovasyon çalışmaları sayesinde gerçekleşebilmektedir. Tekstil sektörü ülke ihracatının lokomotifi, yerli üretim ve yatırım faaliyetlerinin öncüsü olmanın yanında birçok alt istihdam alanına doğrudan etkisi olan emek yoğun sektör olmasından dolayı ekonomik, sosyal, beşeri ve idari anlamda önemli katkılar sunmaktadır. Tekstil sektörünün doğrudan veya dolaylı olarak sunduğu katkıların sürekliliği için marka, patent, tasarım, moda, teknolojik faaliyet ve katma değerli üretime yönelmeleri tavsiye edilebilmektedir. Literatürden elde edilen bilgilere göre Türk tekstil sektörü için inovasyon faaliyetleri önem arz etmektedir. Ekonomik büyümenin uzun vadede sürdürülebilir olması, inovasyon performansına ve bu performansın ne kadar arttığına bağlıdır (Elçi & Karataylı, 2008, s. 14). İnovasyon türlerinden olan süreç inovasyonları ile maliyetler azaltılırken, ürün inovasyonları ile ürün farklılaşması gerçekleştirilmektedir (Habikoğlu, 2015, s. 42-46). İnovasyon ve ihracat, ekonomik büyümenin şartı olarak kabul edilebilir (Gkypali, Rafailidis, & Tsekouras, 2015, s. 397). Malezya genelinde yapılan araştırmada, tekstil ve giyim, yiyecek, içecek ve ahşap tabanlı alt sektörlerdeki ürün ve süreç inovasyonunun, işletme performansını önemli ölçüde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Rosli & Sidek, 2013, s. 1). Ayrıca Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ihracat yapan 207 tekstil işletmesinden toplanan verilerden hareketle yapılan analiz sonuçlarına göre inovasyon faaliyetleri ihracatı pozitif yönde etkilemektedir (Çütcü, 2017, s. 586). İnovasyonun tekstilin çeşitli sektörlerindeki uygulamaları, örnekleri ve projeleri tasnif edilerek değerlendirilmesi hem tekstil sektöründe faaliyet yapan işletmelerin hem de farklı alanlarda yapılacak çalışmalara ilham kaynağı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı Türk tekstil işletmeleri tarafından

gerçekleştirilen inovasyon uygulamalarının incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda öncelikle inovasyon ve inovasyon yönetimi kavramları açıklanmakta sonrasında tekstil işletmelerinde gerçekleştirilen inovasyon uygulamaları tablo halinde sunulmaktadır.

2. İNOVASON VE İNOVASYON YÖNETİMİ

İnovasyon dar alamda Türkçeye yenilik, yenilikçi ve yenilenme gibi kavramlar ile çevrilmeye çalışılsa da gerçek anlamda verilmek istenen ifadeye karşılık gelmemektedir. Drucker'a göre novelty (yenilik) ve innovation (inovasyon) birbiriyle karıştırılan kavramlardır ve bu kavramların karıştırılması bir yöneticinin düşebileceği en büyük hatalardan birisidir (Elçi & Karataylı, 2008, s. 6-18). İcat, inovasyon ve yenilik farklı kavramlardır ve bu fark inovasyonun değer oluşturmasından kaynaklanmaktadır. Freeman (1991) benzer durumu şöyle açıklamaktadır: İcat, yeni ya da geliştirilmiş araç, metot ya da sistem için bir taslak, düşünce veya model iken inovasyon ise değer oluşturma süreçlerini içeren yeni üretim, metot, sistem ya da araçların ekonomik manada kullanılması yani ekonomik değere dönüşmesidir (Oğuztürk & Türkoğlu, 2004, s. 14-15). İnovasyon ve icat arasındaki farkı ortaya koymak için şu durum örnek verilebilir: Dikiş makinesi denilince dünyada akıllara İsaac Singer tarafından geliştirilen Singer markasının gelmektedir ancak bu dikiş makinesinin aslında 1946 yılında Elias Howe tarafından icat edilmiş ve ürün halindeki bir inovasyona dönüşümü ise İsaac Singer tarafından gerçekleştirilmiştir(Oğuztürk & Türkoğlu, 2004, s. 15). Schumpeter (1939) dar anlamda inovasyonu, üretim fonksiyonunda bir yenilik geliştirmek şeklinde tanımlamaktadır. Geniş manada ise inovasyon, yeni bir üretim yöntemi geliştirmek, yeni bir ürün ortaya çıkarmak, yeni bir pazar oluşturmak, hammadde veya yarı mamul sağlamak için yeni kaynaklar geliştirmek, yeni bir organizasyon oluşturmak vb. faaliyetleri içermektedir (Işık & Kılınç, 2016, s. 15). OECD Oslo Kılavuzu, başlıca dört temel inovasyon türüne odaklanmaktadır (OECD, 2005). Bunlar; ürün inovasyonu, süreç inovasyonu, pazarlama inovasyonu ve organizasyonel inovasyonlardır. OECD'ye göre ürün inovasyonu, öngörülen kullanımlara veya mevcut özelliklere göre önemli derecede iyileştirilmiş yeni bir hizmetin veya bir malın ortaya çıkarılmasıdır. Buna göre ürün inovasyonu, yeni bilgi veya teknolojilerden yararlanmak olabileceği gibi mevcut bilgi ve teknolojilerin yeni kullanımlara açılması ya da bunların bir kombinasyonu da olabilir. Nefes alabilir kumaşların giyim eşyalarında kullanımı, iki taraflı giyilebilen ürünlerin üretimi, mutfakta kullanılan mikrofiber kumaşlar ve fonksiyonel/akıllı tekstiller gibi diğer teknik tekstiller, ürün

performansını iyileştiren ürün inovasyonuna örnek olarak gösterilebilir (Kılıç & Keklik, 2012, s. 6). OECD'ye göre süreç inovasyonu, önemli derecede iyileştirilmiş ve yeni bir teslimat ya da üretim yönteminin meydana getirilmesi, mevcut ürünleri daha hızlı, daha kaliteli ve daha az maliyetle üretmeyi sağlayacak teknolojideki teçhizat, araç ve bilgilerin kullanılması şeklinde tanımlanmaktadır. Pazarlama inovasyonu, ürün yerleştirmede, ürün promosyonunda veya ürün fiyatlandırmasında, ürün tasarımında ya da paketinde önemli değişiklikleri kapsayan yeni bir pazarlama yöntemini uygulamaktır. Organizasyonel inovasyon ise genel anlamda, işletmenin ticari uygulamalarında, dış ilişkilerinde etkin ve yeni bir organizasyonel yöntemin uygulanmasıdır (Elçi & Karataylı, 2008, s. 8).

Küresel rekabet şartlarının her geçen gün artmasıyla birlikte işletmelerin bu rekabet şartlarında ayakta kalabilmeleri için sadece inovasyon uygulamalarına ağırlık vermeleri yetmemekte aynı zamanda bu süreci etkin yönetebilmeleri de gerekmektedir. Bu durum etkin bir inovasyon yönetimini gündeme getirmektedir. İnovasyon yönetimi, zor rekabet koşullarında yapılacak inovasyonların planlanması, organize edilmesi, yürütülmesi, koordine edilmesi ve kontrol edilmesi sürecidir. Bu süreç ne kadar başarılı olursa işletmenin ulaşmak istediği hedeflerine yönelik gerçekleştirdiği inovasyon uygulamaları da o derece başarılı olmaktadır. Ancak teknoloji alanlarının çeşitlenmesi ve karmaşık bir hal alması, ürün yaşam döngülerinin kısalması, gelişme maliyetlerinin artması, küreselleşme ve rekabetin artması gibi faktörler inovasyon yönetimini giderek zorlaştırmaktadır. Bu durumda işletmeler uzun vadeli stratejik planlara ihtiyaç duymaktadır (Bayhan, 2004, s. 285). Dolayısıyla işletmelerin inovasyon yönetiminde stratejik davranmak (stratejik inovasyon yönetimi) zorunda olduğu söylenebilir.

3. TEKSTİL İŞLETMELERİNDE İNOVASYON UYGULAMALARI

İstanbul Sanayi Odası (İSO), Türkiye'de sanayi faaliyet kolunda yer alan en büyük kuruluşları tespit etmek, bu kuruluşlara ait büyüklükleri ortaya koymak ve Türk sanayinin gelişimini göstererek geleceğe yönelik yol haritasının belirlenmek amacıyla her yıl düzenli olarak birinci 500 ve ikinci 500 büyük işletme sıralamasını ilan etmektedir. 2017 yılında tekstil sektöründen 40 işletme bu listeye girmeyi başarmıştır. Bu çalışmada, ilgili listeye girmeyi başaran 40 tekstil işletmesinin resmi web siteleri inovasyon faaliyetlerini belirlemek amacıyla incelenmiştir. İnceleme sonucunda 20 işletmenin inovasyon faaliyetleri geçekleştirdiği tespit

edilmiştir. İlgili işletmelerin inovasyon faaliyetleri hakkında detaylı bilgi Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1: Türk Tekstil İşletmelerinin İnovasyon Uygulamaları ve İnovasyon Türleri

Tekstil İşletmeleri	İnovasyon Uygulamaları	İnovasyon Türü
Sanko Tekstil İşletmeleri (Sanko Tekstil İşletmeleri, 2018); (Haber7, 2018); (Haberler, 2018); (ISKO, 2018)	ISKO Future Face örme görünümlü ilk dokuma kumaş	Ürün İnovasyonu
	ISKO Pop streç sürüm ile vücut kıvrımları için elastikiyet veren denim	Ürün İnovasyonu
	ISKO Pj Soft ekstra yumuşaklık ve hafiflik için pijamaların 24 saatlik rahatlığını sunan pürüzsüz ve esnek denim	Ürün İnovasyonu
	ISKO Scratch el yapımı eski giysilerden esinlenen bu radikal konsept ilk üç boyutlu denim	Ürün İnovasyonu
	ISKO Stay Black doymuş siyah rengini yıkanmadan tutmasına izin veren denim	Ürün İnovasyonu
	ISKO Jool yün atkı dokuma teknolojisine sahip denim	Ürün İnovasyonu
	ISKO Jeather denim ile deriyi buluşturan, hakiki bir deri görünümü ve hissi sağlayan bir kumaş	Ürün İnovasyonu
	ISKO Athleisure spor kıyafetlerin lüks günlük kıyafetlerle birleştirilmesi olarak bilinen moda akımının öncüsü	Pazarlama İnovasyonu ve Ürün İnovasyonu
	Jeggings markası kadın giyiminde yüksek elastikiyete sahip olan ve süper ince denim	Ürün İnovasyonu
	ISKO Reform teknolojisi olağanüstü kumaş geri kazanımı	Ürün İnovasyonu
	ISKO Cottonized tamamen pamuksuz olarak üretilen, benzersiz bir parlaklık ve yumuşaklığı sunan kumaş	Ürün İnovasyonu
	Mavi ışık altında kumaş kontrolü yapılarak apraj probleminin kontrol çözümü	Ürün İnovasyonu
Gülsan Sentetik Dokuma (Gülsan Holding, 2018)	Türkiye' de ilkler; ilk tubular torba üretimi, ilk tubular file torba üretimi, ilk tubular şeffaf torba üretimi, ilk lamineli kömür torbası, ilk BB alçı torbası, ilk BB çimento torbası, ilk sergilik takviyeli kumaş üretimi, ilk sonsuz elyaftan halı ipliği üretimi, ilk tarım koruma örtüsü, ilk BB blok bottom torba üretimi, ilk hijyenik amaçlı Spunbond üretimi, ilk hijyen amaçlı film üretimi	Ürün İnovasyonu
	Dünya' da ilkler; ilk BB torba üretimi, ilk PP BB alçı - çimento torbası üretimi	Ürün İnovasyonu
Kipaş Mensucat İşletmeleri (Kipaş Mensucat, 2018); (Texotex, 2018)	Tekstil kurutma sistemleri, ısı geri kazanımı ve soğutma suyunun boyahanelerde proses suyu olarak kullanımı	Ürün İnovasyonu
	Kurşungeçirmez, kızılötesi ışınlarla görülmeyen, yanmaz, su geçirmez özellikli kumaş üretimi	Ürün İnovasyonu
Merinos Halı Sanayi (Merinos, 2018); (Haberalanya, 2018)	Fabrikalarda kullanılan kompresör ve elektrik motorlarının verimliliğinin artırılması projesi ile enerji tasarrufu	Ürün İnovasyonu
Kordsa Teknik Tekstil (Kordsaglobal, 2018); (Kordsa, 2018)	KraTos Makro ve KraTos Mikro Sentetik Fiber Donatıları ile Beton Güçlendirme Uygulamaları ile endüstriyel zeminler, beton yollar, ray altı betonlar ve havalimanları gibi projede güçlendirme teknolojisi olarak, betonun tokluğunu arttırma, sinyal sistemlerini manyetik akımlara karşı koruma ve bu teknoloji sayesinde proje, işçilik ve imalat maliyetinde % 30 civarı zaman tasarrufu sağlama	Ürün İnovasyonu

	Geliştirilen yeni reçine teknolojisi ile 9 dakika olan kürlenme süresinin 3 dakikaya indirilmesi ve üretilen kompozit malzemenin yüzey kalitesinin iyileştirilmesi	Ürün İnovasyonu ve Süreç İnovasyonu
	Yeşil renkli kord bezi ile endüstriyel tasarım tescilinin alınması	Ürün İnovasyonu
Zorluteks Tekstil (Zorlu Tekstil, 2018)	Serin tutan pike, kendini temizleyen kumaş ve stor perde, gençlere yönelik led ışıklı perde, içerik üreten QR kodlu nevresim gibi çok sayıda akıllı tekstil ürünü	Ürün İnovasyonu
Boyteks Tekstil (Boyteks, 2018)	Q-Dry&Soft teknolojisi ile polyester kumaşlar hem yumuşak bir tuşe hem de mükemmel bir hidrofilite kazanır	Ürün İnovasyonu
	Quantech Sleep teknolojisi uyku sırasında, gün boyu kaybettiğiniz enerjiyi geri kazandırarak yeni güne dinlenmiş ve enerjik olarak uyanmaya yardımcı olur	Ürün İnovasyonu
	Triple Fresh uyku dünyasında bir ilk olan ortamının havasını temizleyerek uyku kalitesini artıran yepyeni bir teknoloji sunmaktadır	Ürün İnovasyonu
	Biocare kumaşlar, uyku sırasında elektromanyetik dalgaların vücutla temasını %98,5 oranında engelleyerek manyetik bariyer görevi üstlenir	Ürün İnovasyonu
	Olivoil Mikrokapsül teknolojisi sayesinde zeytinyağının tüm gençleştirici etkilerini kazanarak uyku sırasında cildin nem dengesinin sağlanmasına yardımcı olunması	Ürün İnovasyonu
	Ametist Yatak Kumaşı Teknolojisi, kullanıcısının uyku konforunu yükselten ve bu yenilikçi teknoloji, uykuya dalma süresini kısaltarak sağlıklı bir uyku ortamı sunması	Ürün İnovasyonu
	Mineraller ve Biorytmic Sleep yatak kumaşı minerallerin belirli bir geometrik yapıda bir araya getirilmesi ile elde edilmesi	Ürün İnovasyonu
	Kızılötesi Terapi adı verilen Medicycle teknolojisi sayesinde, kızılötesi teknolojisi ve yayılan radyasyon etkisi kontrol edilerek vücuttaki mineral, beslenme ve oksijenin iletilmesine yardımcı olup rahat ve konforlu bir uyku ortamı sunulması	Ürün İnovasyonu
	Cooler teknolojisi özel iplikleri sayesinde uyku sırasında vücuttaki yüksek ısıyı emerek vücudun serin kalmasına yardımcı olunması ve uyku sırasında terlemeyi önleyip vücut nemini dengeleyerek uyku kalitesinin maksimuma taşınması	Ürün İnovasyonu
Menderes Tekstil (Menderes, 2018); (Menderes Tekstil, 2017)	Single-pass dijital baskı teknolojisiyle üretim hızı ve ürün kalitesi ileri seviyeye taşınırken, enerji ve su tüketiminde azalma sağlanması	Ürün İnovasyonu
	Kaizen çalışmaları	Süreç İnovasyonu
	İleri teknoloji elyaflar	Ürün İnovasyonu
	Ön ve arka yüzü farklı ve pano desenlerden oluşan nevresim üretimi için nevresim otomat makinasının üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	Ağır gramajlı kumaşlarda istenen en-boy-gramajı yüksek hızda sağlamak için sanfor makinasının üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	Dokuma bezde istenen en, çekmezlik ve homojen merserize efektini yüksek hızda sağlayan merserize makinesinin üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	En kaliteli flanel kumaş için yeni nesil şardon makinesinin tasarımı ve prototip imalatının yapılması	Ürün İnovasyonu
	Halat kasar makinesinde üstün kaliteli kumaş üretimi için tasarımı ve prototip imalatının yapılması	Ürün İnovasyonu
	Otel tekstiline yönelik ince ipliklerden yüksek sıklıkta, yüksek kaliteli yeni konstrüksiyonların geliştirilmesi	Ürün İnovasyonu

	Kaz tüyü yastık imalatında kullanılan membran özellikli yeni kumaşlar apreli çarşafların geliştirilmesi	Ürün İnovasyonu
	İş pantolonu-elbisesi imalatında kullanılan orta ve yüksek ağırlıklı gabardin kumaşların geliştirilmesi	Ürün İnovasyonu
	Karanlıkta gözükebilen (Glow in the dark) baskı tiplerinin geliştirilmesi	Ürün İnovasyonu
	Gömleklik imalatında kullanılan yaka astarları imalatında anti bakteriyel özellikli kumaşların üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	Lyocell pamuk karışımı 40 NE iplik üretilip saten ham bezi dokunmaya başlanılması	Ürün İnovasyonu
	3D teknolojisi ile baskı geliştirilmesi	Ürün İnovasyonu
	Tricolor projesi ile biyeli ve fermuarlı model geliştirilmesi	Ürün İnovasyonu
	Düz boya iki renkli otel nevresimi projesinin gerçekleştirilmesi	Ürün İnovasyonu
	Fermuar dikişinin otomatlarda yapılabilir duruma getirilmesi	Ürün İnovasyonu
Şirikçioğlu Mensucat (Şirikçioğlu Mensucat, 2018)	Flat Finish yıkama makinesi sayesinde karlılık optimum düzeye çıkarılması	Ürün İnovasyonu
Mem Tekstil (Memtextile, 2018)	AEROpiecing teknolojisine sahip tam otomatik open end iplik makinaları ile ComfoRo adı verilen hemen hemen hatasız open end iplik üretilmesi	Ürün İnovasyonu
Yeşim Tekstil (Yeşim Tekstil, 2018)	Nano teknoloji harikası akıllı kumaşlar yanmayan, su tutmayan, ütü gerektirmeyen, terletmeyen akıllı kumaşların Türkiye'deki ilk üreticilerinden olması	Ürün İnovasyonu
	Birçok özelliği bir arada bulunduran "Hybrid" teknik tekstil kumaşlarının üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	Organik pamuk, bambu ve soyadan elde edilen iplikle "Sustainable Textile Certificate" sertifikalı kumaş üretimi	Ürün İnovasyonu
	Yeşim Recycle adıyla maksimum % 50 oranında geri dönüşümlü iplik üretimi	Ürün İnovasyonu
	Aynı müşteri gurubuna hizmet eden müşteri temsilcileri ile iletişim artırırlarak, hız kazanmayı ve hatayı minimize etmeyi hedefleyen Business Unit'lerin kurulması	Pazarlama İnovasyonu
	Tekstil sektöründe yaşanan krize karşı yalın üretim yaparak kaizenlerin geliştirilmesi	Süreç İnovasyonu
	Müşteriye özel koleksiyon ve iç müşteriye hizmette farklılık gerçekleştirilmesi	Pazarlama İnovasyonu
	Organik, sürdürülebilir, geri dönüşümlü, ekolojik ve biyolojik olarak parçalanabilir kumaşların üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	Rejenere selüloz iplikler (modal, mikro modal, viskon, tensel, bambu, lenpur) Compact & Siro bükümlü ipliklerle üretilen kumaşlar	Ürün İnovasyonu
	Yeni nesil hibrid (anti-bakteriyel, aloe-vera efektli, uv korumalı, koku nötralize edici) kumaşların üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	Nem kontrolü sağlayan kumaşların (dri-release, dri-fit, dry touch ve wicking windows patentli ürünler) üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	Renk halı baskı hatlarıyla, sürdürülebilirlik anlayışına ve üretimine yeni bir boyut kazandıran tufting halı üreticisi olarak 76 dpi çözünürlükte (sonsuz renk seçeneği), fotoğraf görselliğinde üretim yapabilen dünyadaki ilk ve tek üretici olması	Ürün İnovasyonu
	İnovatif mineral kombinasyonu ile üretilen Biocharge, fiziksel enerji ihtiyacını optimize eden ve gün içinde ihtiyaç olan enerjiyle kasları yenilemek için tıbbi olarak kanıtlanmış akıllı denim üretimi	Ürün İnovasyonu

	Koku absorbe edici etki yaratmak, kötü bakteri ve kokuları etkisizleştirmek için mineralize volkanik kül ile zenginleştirilmiş Bıoware akıllı denim üretimi	Ürün İnovasyonu
Dinarsu İmalat ve Ticaret (Sustainnovation, 2018); (Dinarsu, 2018)	Pet şişelerin mekanik kırılmasından elde edilen kırıkları PES elyafına dönüştürerek elde edilen ipliklerden dokunmuş olan kumaş üretimi	Ürün İnovasyonu
Orta Anadolu Ticaret ve Sanayi (Ortaanadolu, 2018)	Tasarım odaklı metropol kadının beklenti ve ihtiyaçlarından doğan Random marka ve mağaza konsepti	Pazarlama İnovasyonu
	2 yıl gül kokusu garantili seccade ve cami halısı	Ürün İnovasyonu
Akbaşlar Tekstil (Akbaşlar tekstil, 2018)	Alev almayan, kolay temizlenen, ısı yalıtımı yapan, statik elektriklenmeyi önleyen halılar üretme projesi	Ürün İnovasyonu
	Türkiye'nin ilk ve tek mobil perde servisi "alo perde" nin müşterilerin hizmetine sunulması	Pazarlama İnovasyonu
Gürteks İplik (Gürteks, 2018); (Halıcılarodası, 2018)	Türkiye'de ilk kez non-iron özellikli "Ütü Sevmez Perde" üretildi	Ürün İnovasyonu
	Dikiş süresini en aza indirecek olan "Perde Sihirbazı" nın üretilmesi	Ürün İnovasyonu
Baydemirler Tekstil (Baydemirler, 2018); (Hürriyet, 2018)	Toz ve leke tutmaz, kaydırmaz tabanlı, tüy çıkarmaz, antialerjik, antibakteriyel ürünlerin üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	Re-Set kapsül koleksiyonu geliştirilerek %100 çevreci olan Turquality sertifikası	Ürün İnovasyonu
	Kent, sokak, motosiklet giyimi ve aktif giyim modası için geliştirilen Dyneema`nın üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	Ultra hafif olan, çelikten 15 kat daha güçlü Dreamy Denım üretilmesi	Ürün İnovasyonu
Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri (Bossa, 2018)	Kaşmirden daha ince, ipekten daha pürüzsüz ve yünden daha sıcak olan, inovatif Japon "Miyabi" lifleriyle dokunan yeni bir konfor ürününün üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	Reemain (Kaynak ve Enerji Verimli Üretim) organizasyon yeniliği adına Türkiye'de uygulayan ilk ve tek proje olması	Organizasyon İnovasyonu
	Kozmetik özelliklere sahip (antibakteriyel özellikli, serin ve zinde tutan, gül kokusu, mentol kokusu, temizlik kokusu yayan, cildin vitamin ve nem oranını artıran, aynı zamanda düzenli kullanım ile zayıflatan ve hoş tutumlara sahip) mikro teknolojili kumaşların üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	Küfü ve bakterilerin neden olduğu kokuları engelleyen, insan sağlığına zararsız ve minimum kaynak-enerji tüketilerek üretilen havlu	Ürün İnovasyonu
	Kalıcı yumuşaklık etkisini %100 doğal, sürdürülebilir, ürünün karbon ayak izini azaltan çarşaflık kumaşların üretilmesi	Ürün İnovasyonu
Gamateks Tekstil (Gamateks, 2018); (Tekstil teknik, 2018)	Ani sıcaklık değişimlerine karşı koruyan nefes alabilen yıkama ile kaybolmayan kış içlikleri ve bebek ürünleri	Ürün İnovasyonu
	Sporcular için teri kumaşta en uygun biçimde yönlendiren ve yıkama ömrü uzun kumaş	Ürün İnovasyonu
	Outdoor spor yapanlara yönelik soğuğa karşı dirençli ve aynı zamanda nefes alabilen, çok hafif ve yumuşak, fonksiyonları yıkama ile kaybolmayan kış takımı	Ürün İnovasyonu
	Çevreci boyahane ile kaynak ve enerji tasarrufu, kimyasal madde kullanımında, çöp ve zararlı madde salımlarında azalmalar, geri dönüşüme katkıda artışlar gibi faydaların sağlanması	Süreç İnovasyonu
	Prospin adlı uygulama sistemi, ipliğin düzgünlüğünü, üzerindeki tüylenmeyi azaltması, daha randımanlı çalışmasını	Ürün İnovasyonu

	ve tozlanma azalttığı için homojen bir boya emişini sağlaması	
	Açık hücreli visko teknolojisi "polimer yay teknolojisi"	Ürün İnovasyonu
	Tüm yataklarda kullanılan lisanslı "Quallofil Allerban" teknolojisi yatakların lavanta kokmasını sağlaması	Ürün İnovasyonu
Özdilek Ev Tekstil (Özdilek, 2018); (İstekkobi, 2018)	Anti-stress etkisine sahip özel "nano teknoloji" ile üretilmiş yatak	Ürün İnovasyonu
İşbir Sentetik Dokuma (İşbirbigbag, 2018); (İşbir yatak, 2018); (Acarpatent, 2018)	Atsaçı yatak	Ürün İnovasyonu
	Hindistan cevizi özlü yatak	Ürün İnovasyonu
	Sporcular için özel nem tutmayan yatak	Ürün İnovasyonu
	Karbon iplikler barındıran, vücutta biriken statik elektriği nötr hale getiren ve uyurken stresin azaltılmasına katkıda bulunan yatak üretilmesi	Ürün İnovasyonu
	Yurtiçinde "İşbir Yatak Uyku Merkezi" konsept mağaza	Pazarlama İnovasyonu
	Yurtdışında ise "Life Sleep Center" konsept mağaza	Pazarlama İnovasyonu
	Viskoelastik ile programlanabilir kumandalı ve titreşimli masaj sistemiyle Viscostar Nature Massage	Ürün İnovasyonu
	Strese karşı ve deniz yosunu özleriyle cildi besleyen Seacell Wellness Anti Stress yatakların üretilmesi	Ürün İnovasyonu

Tablo 1 incelendiğinde 20 işletme tarafından 99 adet inovasyon gerçekleştirildiği görülmektedir. Gerçekleştirilen inovasyonların, inovasyon çeşitlerine göre dağılımı Tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2: Tekstil İşletmelerinin İnovasyon Türlerinin Dağılımı

İnovasyon Türü	İnovasyon Adet	%
Ürün	87	87,88
Pazarlama	6	6,06
Süreç	3	3,03
Organizasyon	1	1,01
Ürün + Pazarlama	1	1,01
Ürün + Süreç	1	1,01
Toplam	99	100,00

Tablo 2'ye göre tekstil işletmeleri %87,8'lik bir payla en fazla ürün inovasyonu gerçekleştirmişlerdir. Ürün inovasyonunu %6,06'la pazarlama ve %3,03'le süreç inovasyonu izlemektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türk tekstil işletmeleri tarafından gerçekleştirilen inovasyon uygulamalarının incelendiği bu araştırmanın sonucuna göre; Türk tekstil işletmelerinin %50'si ürün, süreç, pazarlama ve

organizasyonel inovasyon türlerinden en az birinde inovasyon faaliyeti gerçekleştirmeyi başardıkları görülmektedir. Türk tekstil işletmelerinin toplam 99 adet inovasyon gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. En fazla inovasyon gerçekleştiren işletme 18 adet inovasyon gerçekleştirirken en az inovasyon gerçekleştiren işletme 1 adet inovasyon gerçekleştirmeyi başarmıştır. Türk tekstil işletmeleri ortalama 4,95 adet inovasyon gerçekleştirmeyi başarmışlardır. Gerçekleştirilen inovasyonların %87,8'lik kısmı (87 adet) ürün inovasyonlarıdır. Ürün inovasyonunu %6,06'la (6 adet) pazarlama ve %3,03'le (3 adet) süreç inovasyonu izlemektedir. Bu durum işletmelerin öncelikli olarak ürün inovasyonuna yöneldiğini göstermektedir. Ancak işletmelerin amaçlarının sadece üretim olmadığı düşünüldüğünde tekstil işletmelerinin diğer inovasyon (pazarlama, süreç ve organizasyonel) türlerinde de inovasyon uygulamalarına daha fazla yönelmeleri gerekmektedir. Bundan sonraki çalışmalarda Türk tekstil sektöründe stratejik inovasyon yönetimine yönelik nitel bir araştırmanın yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

Acarpatent. (2018). Ağustos 15, 2018 tarihinde https://acarpatent.wordpress.com/tag/inovasyon-2/ adresinden alındı.

Akbaşlar tekstil. (2018). Ağustos 10, 2018 tarihinde http://www.akbaslartekstil.com/faaliyetler/konfeksiyon adresinden alındı.

Altuntaş, S., & Dereli, T. (2016). Savunma Sanayiinde Teknoloji Gelişimi Mühimmat ve Tahrip Teknolojileri Üzerine Bir Uygulama. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi, 5*(2), 105-123.

Baydemirler. (2018). Ağustos 12, 2018 tarihinde http://www.baydemirler.com.tr/brillant-store/ adresinden alındı.

Bayhan, B. D. (2004). *Teknoloji ve İnovasyon Yönetimi.* Ankara: TMMOB 50. Yıl Yayınları.

Bossa. (2018). Ağustos 13, 2018 tarihinde http://www.bossa.com.tr/denimtag#ASPIRED adresinden alındı.

Bossa. (2018). Ağustos 14, 2018 tarihinde http://www.bossa.com.tr/bossa-cares adresinden alındı.

Boyteks. (2018). Ağustos 5, 2018 tarihinde http://www.boyteks.com/mattress-ticking/innovation/quantech-sleep/, adresinden alındı.

Boyteks. (2018). Ağustos 4, 2018 tarihinde http://www.boyteks.com/mattress-ticking/innovation/biocare/, adresinden alındı.

Choi, W., Powell, N. B., & Cassill, N. L. (2005). New Product Development and Its Applications in Textiles. *Article Designation: Scholarly, 4*(4), 1-28.

Çütcü, İ. (2017). İnovasyonun İhracat Performansına Etkisi: Yatay-Kesit Analizi Uygulaması. *Journal of International Social Research, 10*(48), 586-596.

Dinarsu. (2018). Ağustos 9, 2018 tarihinde www.dinarsuhali.com.tr adresinden alındı.

Elçi, Ş., & Karataylı, İ. (2008). *İnovasyon Rehberi: Kârlılık ve Rekabetin Elkitabı.* Ankara: Technopolis Group Türkiye.

Gamateks. (2018). Ağustos 15, 2018 tarihinde www.gamateks.com.tr adresinden alındı.

Gkypali, A., Rafailidis, A., & Tsekouras, K. (2015). Innovation And Export Performance: Do Young And Mature İnnovative Firms Differ? *Eurasian Business Review, 5*(2), 397-415.

Gülsan Holding. (2018). Ağustos 3, 2018 tarihinde http://www.gulsanholding.com/ilklerimiz adresinden alındı.

Gürteks. (2018). Ağustos 10, 2018 tarihinde www.gurteks.com.tr adresinden alındı.

Haber7. (2018). Ağustos 2, 2018 tarihinde http://www.haber7.com/gaziantep/2461839-dunyaca-unlu-kot-markalarinin-kumaslari-iskodan adresinden alındı.

Haberalanya. (2018). Ağustos 3, 2018 tarihinde http://www.haberalanya.com.tr/ekonomi/enerji-verimliliginde-birincilik-odulu-merinos-un-h485.html adresinden alındı.

Haberler. (2018). Ağustos 2, 2018 tarihinde https://www.haberler.com/gaziantep-te-bolgesel-inovasyon-gunleri-8286816-haberi/ adresinden alındı.

Habikoğlu, E. H. (2015). İnovasyon Ekonomisi Bağlamında İnovasyon Türleri ve İnovasyon. *İktisadi Araştırmalar Vakfı*, 40-46.

Halıcılarodası. (2018). Ağustos 11, 2018 tarihinde http://www.halicilarodasi.com/anasayfa_detay.asp?id=615 adresinden alındı.

Hürriyet. (2018). Ağustos 13, 2018 tarihinde http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/2-yil-gul-kokan-seccade-uretecek-25513185 adresinden alındı.

İSKO. (2018). Ağustos 2, 2018 tarihinde http://www.isko.com.tr/news/ adresinden alındı.

İstekkobi. (2018). Ağustos 15, 2018 tarihinde http://www.istekobi.com.tr/kobi-bilgi-merkezi/haberler/ozdilek-ev-tekstili-ve-avm-de-optimal-buyuklugu-hedefliyor-h46780.aspx adresinden alındı.

İşbir yatak. (2018). Ağustos 15, 2018 tarihinde https://www.isbiryatak.com/basin-odasi/isbir-yataktan-inovatif-urunler-01-12-2010-gastronomi/ adresinden alındı.

İşbirbigbag. (2018). Ağustos 15, 2018 tarihinde http://www.isbirbigbag.com/detay-3 adresinden alındı.

Işık, N., & Kılınç, E. C. (2016). İnovasyon-Temelli Ekonomi: Seçilmiş Ülkeler Üzerine Bir Uygulama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(1), 13-28.

Kılıç, R., & Keklik, B. (2012). KOBİ'lerde genel firma özelliklerinin inovasyon uygulamalarına etkisi: Balıkesir ilinde bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 93-118.

Kılıç, R., & Keklik, B. (2012). KOBİ'lerde Genel Firma Özelliklerinin İnovasyon Uygulamalarına Etkisi: Balıkesir İlinde Bir Araştırma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(39), 93-118.

Kipaş Mensucat. (2018). Ağustos 3, 2018 tarihinde http://www.kipasmensucat.com/kurumsal/inovasyon/ar-ge.html adresinden alındı.

Kordsa. (2018, Ağustos 3). 2018 tarihinde http://www.kordsa.com/R-D-and-innovation.asp?g=1&d=tr, adresinden alındı.

Kordsa. (2018). Ağustos 3, 2018 tarihinde http://www.kordsa.com/press_releases_alt.asp?g=1&d=tr&hid=370 adresinden alındı.

Kordsaglobal. (2018). Ağustos 3, 2018 tarihinde www.kordsaglobal.com adresinden alındı.

Mecit, D., Ilgaz, S., Duran, D., Başal, G., Gülümser, T., & Tarakçıoğlu, I. (2007). Teknik Tekstiller ve Kullanım Alanları (Bölüm1). *Tekstil ve Konfeksiyon Dergisi, 17*(2), 79-82.

Memtextile. (2018). Ağustos 8, 2018 tarihinde https://docplayer.biz.tr/35362999-Mem-tekstil-sanayi-ticaret-anon-sti-turkiye-deki-tam-entegre-iplik-tesisi.html, adresinden alındı.

Menderes. (2018). Ağustos 6, 2018 tarihinde http://www.menderes.com/download/files/9498783338_ adresinden alındı.

www.teskongre.org